

Fakta om dynamit

Elevmaterial

Namn: _____

LÄSFÖRSTÅELSE

Krut

1. I vilket land fanns krutet först?

2. Varför eldade man på bergen innan man började använda krut?

En farlig vätska

3. Vad hade Ascanio Sobrero för yrke?

4. Varför tror du att Ascanio Sobrero gav nitroglycerin till en hund?

5. Varför tror du att Ascanio Sobrero tyckte att nitroglycerinet var för farligt för att använda?

Olyckor med sprängolja

6. Varför hände det många olyckor när Alfred Nobel experimenterade med sprängolja?

7. Vem dog i en explosion vid användning av sprängolja?

Alfred uppfinner dynamit

8. Hur blev Alfred rik?

9. Hur många år blev Alfred?

10. Vad är kiselgur?

Verktyg eller vapen

11. Tycker du att det var bra eller dåligt att Alfred uppfann dynamiten? Förklara varför du tycker så.

12. Varför var det bra att använda dynamit när man sprängde?

Ännu bättre dynamit

13. Varför är det bättre här i Norden att använda nitroglykol i stället för nitroglycerin i dynamit?

På dynamitfabriken

14. Hur många steg krävs för att tillverka dynamit?

15. Varför är det bra att degen som ska bli dynamit är rosa?

Så sprängs berget

16. Vad gör man för att få in dynamiten i ett berg?

17. Hur lång tid tar det för ett berg att sprängas när man har fyllt det med dynamit?

Spränga på jobbet

18. Vad har en person som spränger berg för yrke?

19. Vad är det vanligast att man använder dynamit till?

Spränga i staden

20. Vad betyder det om man ser en person med en röd flagga?

21. Hur kan det kännas när det smäller?

Risker och säkerhet

22. Vad är anledningen till att man lägger tunga mattor över ett berg när man spränger?

23. På vilket sätt tror du att gaserna som bildas när man spränger kan vara giftiga för oss?

24. Vad är en *dola*?

Hunden som söker efter dynamit

25. Vad händer på den stora bilden?

26. Vad kan anledningen vara till att det är lättare för en hund än för en människa att hitta dolor flera meter under marken?

Visste du att ...

27. Välj en av punkterna i *Visste du att* som du tycker är mest intressant. Skriv varför du tycker så.

KLURIGA ORD OCH FAKTA FRÅN BOKEN

Para ihop varje ord eller namn med rätt förklaring. Alla orden/namnen finns i boken så ett tips är att hitta dem i boken och läsa meningen där de står.

1. dola	huvudvärk man kan få på grund av nitroglycerinet
2. Kiruna	kemist
3. dynamitskalle	en sorts sand
4. tryckvåg	sprängämne som har blivit kvar i berget
5. Ascanio Sobrero	stad med gruvor
6. krut	en ljusgul eller färglös explosiv vätska
7. kiselgur	en våg som rör sig i luft eller vatten med stor kraft
8. nitroglykol	det första sprängämnet
9. år 1833	föddes Alfred Nobel

SANT ELLER FALSKT?

	Sant	Falskt
1. Alfred Nobel uppfann krutet.	☐	☐
2. Det fanns 100 olika sorters recept på sprängolja.	☐	☐
3. Nitroglykol gör att dynamiten klarar kyla bättre.	☐	☐
4. Alfred Nobels pappa dog i en sprängolycka.	☐	☐
5. Det finns en dynamitfabrik i Sverige.	☐	☐
6. Dynamitgubbe är en gubbe som arbetar med att spränga gruvor.	☐	☐
7. Det kan bli över 3 000 grader när dynamit exploderar.	☐	☐
8. Nitroglycerin kan användas som medicin mot kärlkramp.	☐	☐